

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

II. ÉVFOLYAM.

TARTALOM: Emlékezés a Székesfehérvárt tartott magy. országos méhészeti vándor-
gyűléssel kapcsolatos méh. kiállításra (1887. aug. 25—28.) *Szentgyörgyi Lajos.*
— A kiállításról. *X. X.* — Az anyaméh kicserélése. *Dr. Álbü Mózes.* — Kas-
e vagy kaptár? *Maurer János.* — Az anyaméh peterakásának korlátozásához. *Álbü*
József. — Szeptemberi teendők. — Vegyes közlemények. — *A boritékon:* Egy-
leti tagok névsora. — A szerkesztő üzenetei.

Augusztus—Szeptember hó, 1887.

KOLOZSVÁRTT.

AZ EGYLET TULAJDONA.

NYOMATOTT AJTAI K. ALBERT (MAGYAR POLGÁR) NYOMDÁJÁBAN.

1887.

Tagsági díjaikat befizették 1887. évre:

Lovag Hetei Bakó Ferencz,
20 frt (alapító tags. díj).
Nagy Tamásné.
Győrbíró Dániel 1 frt.
Kampian Ilyés 1 frt.
Sternerman Pál 1 frt.
Horváth László.
Ajtai János.
Vécsei Sámuel.
Nagy Lajos.
Kilin Miklós.
Hory Béla.
Dr. Gálfi Endre.
Id. Bodor Pál.
Berde Áron.

Rozenberger Mátyás.
Krizbai Béla.
Márton Ferencz.
Dr. Szilvássy János 1 frt.
Meiszner József 1 frt.
Dr. Csiki Victor.
Krisik Alajosné.
Maudeville Frigyes.
Antonya János.
Dr. Jenei Victor.
Glück József alapító tags.
díjból 4 frt.
Gyurka József.
Czakó Sándor 1 frt.
Lányi Imre.

Ifj. Krzocsa Márton.
Szász Ferencz.
Bács György.

1888-ra:

Vörös Sándor.

Befolyt régi hátralék:

Csiki Imrétől 10 frt.
Mátyás Árontól 6 frt.
Roska Márton 10 frt.
Juhos Márton 4 frt.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet Közlönye.

SZERKESZTŐI IRODA

Ó-Vár, Bástyá-utca 9-ik
szám.

HAVI FOLYÓIRAT.

KIADÓ-HIVATAL

hova az előfizetési pénzek
küldendők.

Felső-Keresztutca 1. sz.

<p><i>Megrendelések</i> A KIADÓHIVATALBA.</p>	<p><i>Előfizetési díj:</i> Egész évre 2 frt. Félévre 1 frt.</p>	<p><i>Kéziratok bérmentve</i> A SZERKESZTŐSÉGEBE.</p>
---	---	---

Emlékezés

a Székesfehérvártt tartott magy. országos méhészeti vándorgyűléssel kapcsolatos méh. kiállításra.

(1887. aug. 25—28.)

Mindenekelőtt ismételt üdvözetünket e néma sorokban is az intézőknek, a gyűlésen megjelenőknek s kiállitmányainkkal résztvevő ügyfeleinknek!

Üdvözetünket a nemes város elöljáróságának, vendéglátó szives lakosságának, azon feledhetlen napokért, melyeket körükben tölteni szerencsések leheténk.

Többszörös üdvözetünket az orsz. méh.-egyesület elnökségének érmeiért és okleveleiért, — az orsz. gazd. Egyesületnek, — Székesfehérvár szab. kir. városának — és gr. Cziráki Antal ur ő méltóságának arany adományaiért és gróf Zichy Jenő ur ő excellentiájának 50 ezüst frt jutalmazásokra adott szives ajándékaért; hasonló üdvözlettel párosult őszinte szives köszönetünket Kempelen Imre ur őnagyságának azon soha nem feledhető igazi magyaros szokásból származó cselekedeteért, a mely által a különben is imposans vándorgyűlési aktust magaslatának tetőpontjára segítette, magához híván aug. 27-én ebédre, az alig télóra távolságra eső Mohára, az egész ünneplő méhész kis tábort, hogy lássa az emberi erő felletti átalakításokat, s élvezze mindannyiunk az Ágnes forrás tövében az igazi magyar vendégszeretetet, a melylyel egy magyar főur véreit, üggyársait elhalmozni képes.

A Gondviselés öröködjék nemes Urunk s illetve lelkes uraink drága élete fölött!

A vándorgyűlés rendezésének tisztét ez alkalommal is a Budapest központban lakó méh.-egyl. elnökség teljesítette; de kiváló érdemeket szerzett lelkes buzgalma, odaadó munkássága folytán rajtok kívül még a megyei méh.-egylet kitűnő fiatal méhészbiztosza Kócsy Mayer Gyula ur, a tárgyaknak a helyszínen való elrendezésében s azon páratlan figyelem és gondosság által, melylyel őt a jó Isten bőségesen megáldotta.

Ő kéretett fel a bíráló bizottság (jury) jegyzőjéül is, hogy a nehéz munka annál könnyebben s teljes megalégedésre intéztethessék. A jury az erdélyrészi méh.-egylet képviselőjéből (Szentgyörgyi Lajos), az enyingvidéki méh.-egyl. elnöke (Wertheim Samu), az orsz. méh.-egylet jelöltjei (Mayer Károly és Kiss Endre lelkészek) s a székesfehérvári méh.-egylet választottja (Erdős József és Matisz Lajos) tagokból alakított, a mely Mayer Károly csákvári derék plébános s magyar méhészetünk kiváló magaslatán álló méhésztársunk elnöklété mellett csaknem két napig tartó fáradságos, de élvezetes munka után befejezte működését; — hogy azonban mindannyi kiállító megalégedésére tehette-e; a szokásos tapasztalatokból következtetve, annak taglalásába nem bocsátkozunk.

A díjak odaitélésénél az öt osztályba sorozott tárgyakat kellett szem előtt tartani, t. i. az élő méhek, méh lakok, méhészeti eszközök és szerszámok, méh termények s ezekből készített ipar- és kereskedelmi czikkek, méhészeti irodalom és taneszközök osztályát.

5 arany-, 5 ezüst- és 15 bronz-érem, 40-nél több oklevél, 23 darab arany s 50 ezüst frt állott a jury rendelkezésére, hogy azt a sok kitüntetésre méltó anyagot s illetve ezek kiállítóit csak némi részben megjutalmazhassa.

A jutalomra érdemesek közt, mint a kik különben is igen sokat fáradoztak, részben mint elnök — s nagyobb számban mint jury tagokról, legelső helyen kell megemlékeznünk Göndöcs Benedek, Mayer Károly, Matisz Lajos és Wertheim Samu országos egyl. elnök s illetve bíráló bizottsági tagokról, mint a kik bizonynyal legelső kitüntetésekre tarthattak volna igényt, ha a közbizalom ily igazában kimagasló polczra nem helyezi őket. Így meg kellett elégedniök azon jegyzőkönyvi köszönettel s illetve a közgyűlés által nekik nyújtott azon hálás elismeréssel, melylyel buzgalmuk és munkásságuk díjául szivesen kívánt adózni.

Arany-érmet nyert gr. Esterházy Miklós mézével, Kühne Ferencz nagyterjedelmű méhészeti eszközeiért, nagyrészben saját készítésű utánzott kaptáraiért, Töltényi Antal szintén mézeiért s e vidéken s különös Székesfehérváron a méh. ügyét határtalan szeretettel terjesztő, fejlesztő törekvéseiért, lángbuzgalmáért.

Ezüst-érmet Bodor László Kolozsvárról finom mézeczetjéért; az ezüst-

érem mellett még 5 drb aranyat Kócsy Mayer Gyula kaptáraiért, mézeért és viaszáért; szintén ezüst-érmet s 15 ezüst frtot Enders a gr. Esterházy kitünő méhészmestere. Továbbá Szalai Ottó Devecseről és Tanos Pál; elébbi igen szép boxjai s különleges kaptáraiért, delicates mézproductumaiért, s utóbbi szép mézeért s a méhészeti ügyekben tett fáradozásaiért szintén ezüst-érmet nyertek.

Bronz-éremmel jutalmaztattak Álbu József Kolozsvárról, saját készítésű sejtközfal-préseért; Korbuly Zaty szép mézeiért, Bartha Béla (Kis-Bacson) szép mézeiért és viaszaiért. Árvai József, Szőke Mihály, Peszneck József, Hirschmann Vilmos, Knipfer Ede, Koczka József, Czupi Bálint, Pribék Mihály, Aigner Sándor, Ludvig János, Liebner József, Nuszbeck Alajos, Stallenberg István, Czákó Sándor kaptáraiért, mézeikért, viaszaiért, méhészeti eszközeikért, méhterményekből készített ipar- és kereskedelmi czikkeikért, kik részben arany- és ezüstpénzbeli jutalomban is részesítették.

Elismerő oklevelekkel tüntették ki: Kullisseki Endre Kolozsvárról mézfölbontó eszközei és mézeért; a Tichy-testvérek, Szilassi Márk Gyula, Kokáli József, Urai József, Georg Büchel, Paulovich Alajos, Magó Károly, Brázay János, Nöthig Pál, Modic Jakab, Paul Max, Wittmann János, Gózon Gyula, Berghold Ferencz, Chorusz István, Márk Gyula, Johann Wagner, Stiller József, Georg Scherbán, Ludvig János és fia, Ludvig György, Rapp József, Takács Ignác, Hege Sándor, Szerényi Ferencz, Szilassi Márk Kálmán, Márkus László, Möszl Lajos szintén a bronzérmeseknél jelzett kiállítványaikért, kik közül néhányan szintén ezüstpénzbeli jutalomban is részesítették.

Liqueur, mézbor, mézeskalács, mézes packerei készítőikkel is találkoztunk e tárlaton, a kik közül különösen a két első félek készítőinél nagyon is észleltethetett, hogy még a kezdet nehézségeivel küzdenek, alig találhatván különösen a liqueuröknél a 20—30 féle közt egy pár tetszetőst; s ezt pedig okozta a különböző mesterséges íz-adás, a melyre ha kissé több s illetve szigorubb gondot fordítanak az illető — különben teljes elismerésünket kiérdemlő — gyáros ügytársaink, bizonyynyal ők aratandják az anyagi hasznot is. Kezdetnek azonban elég, s mi lelkünkben óhajtjuk, hogy méltó siker koronázza ebbeli fáradozásait.

Máskülönbén így valánk csaknem minden másnemű kiállítványainkkal is; alig találtunk kifogás alá nem eső s illetve nézetünkkel teljesen megegyeztethető portékát. Az a 40-nél több különböző kaptár s néhány anyanevelő, 7-féle Stappel, 8 mézpergető, egy eczetkészítő kád, egy mézfödél, kúpoló gép, 3 rajfogó, viaszolvasztó gépek — még mind-mind tökéletesítést várnak, s pedig már ide-oda 10 éve az úttörő délmagyarországiak lelkes működésének, 7—8 az „országos“ című és erdélyrészi

méhészegyletek vajadásainak, javítgatásainak — s mégis úgy tetszik nekünk, mintha mind széjjelebb-szejjelebb mennénk az egytetértést illetőleg.

Elmondhatjuk, hogy az a 40 kiállított kaptár legalább 30-féle eltérést mutatott, s az a 70—80 szakértő méhész, a kik ide összeseregelték, legalább is 50—60-féle véleményen voltak, különösen a kaptárakban s illetve keretméretekben való megállapodás tekintetében. Legsajátságosabbnak pedig az tűnt fel, hogy daczára az országos méh. vándortanári intézménynek, némely vidéknek most is megvannak a maguk önkéntes „félre harangozó” lelkes apostolai, — ósdi — maródi bajnokai, a kik miatt az egyöntetőség, igazi okszerű eljárási rendszer, igen-igen nagy békéltetést szenved. Hisszük azonban, hogy az a fogadalom, miszerint lemondva önző vágyainkról, törekvéseinkről, habár némán, de mindnyájunk lelkét mélyen áthatotta — s így már csaknem pusztá szemmel látható szent ügyünk biztos diadala. Ugy legyen!

Nem örömet bocsátokozom a kaptár- s illetve keretméretek s szóval az egyöntetű kezelés, elbánás kérdésébe; de lelkem őszinte sugallatából ajánlom, hogy fogadjuk el a már általánosan ismert s országszerte — hogy ne mondjam világszerte — elfogadott álló és fekvő délmagyarországi s illetve „országos” című és „Erdélyrészi egylete” által megállapított kaptárakat s az azokkal való elbánást, — tüzzük szemünk elől nem tévesztendő célunkká az egymás iránti kölcsönös tiszteletet, — s mindenek felett elismerését az igazi érdemnek, hogy így a miért tulajdonképpen újat húzunk, t. i. méhészeti szent ügyünket, az ötlet méltán megillető magaslatra emelhessük.

Egyik kiváló érdeme marad különben e IV-ik vándorgyűlésnek az, hogy ezen a bűnbánásnak s illetve megtérésnek is több jelével találkozunk, a miből önként következtethető az üdvözülés.

A kaptárak határtalan különbözetéről jut eszembe szintén az az irtoztató mennyiségű méhészeti eszköz, mely itt különösen Kühne által kiállított és a melyeknek legnagyobb része csak zavarja a kezdőt, de még magát a kevésbé jártast is. S nagyon sajátságos, hogy maga, ez az igazi megtestesült Dzirzon-Berlepschizta sem tud megállapított kaptárrendszere mellett maradni, hanem javitgat, emeletezget, komplikálgat mindenféle délmagyarországit, Bodort, Neiszert, Göndöcs lapozót, Zemplént s Isten tudja mi mindent, csakhogy minél terjedelmesebb üzletet teremthessen, biztosithasson magának. S pedig igazán nem láttuk — négy nap folytán — hogy egyetlen kaptárt vagy méhész eszközt lefoglalt volna, megvett volna valaki, s nagy bizonyossággal abbéli féltében, hogy nem is tudta tulajdonképeni hasznát.

Gyönyörű dolog volt azonban nézni a Csákvári derék magyar Dzirzont, Mayer plébános lelki atyánkat a vele egy „gyékényen áruoló” Enderssel,

a gr. Esterházy főméhészmesterével, ki egyetlen villával miként bánik el óriás méhcsaládjaival s illetve ezeknek kétszer nagyobb kereteivel, mint a mi 18.5-es kereteink. Igazi példaadó méhész, a kit habár a nagy keretekhez való határtalan ragaszkodása miatt Dzirzonnak jelzénk — de ő ugyanegy személyben Berlepschnek is hű utóda, mert ennek rendszere szellemében is mutatott be pár Stappelt ugy élő méhekkel, valamint azok nélkül.

Csakhogy nagy keretjeinél abból indul ki, hogy a mig más kiszed s illetve utána nyul 30 keretnek, ő ugyanannyi mennyiséget félannyi idő alatt képes kiszedni s így 2-szerre hamarabb dolgozik amazoknál. Ilyen praktikus méhésztekinélyeknek ismertük még meg Matisz Lajos, Erdős József, Wertheim Samu, Kiss Endre, Kócsy Mayer Gyula, Töltényi Antal, Szalai Ottó, Sötér Kálmán, Pesznecker József s még néhány pajtásunkat, kik szemenszedett gyöngyei a haladásnak, s az igazi komoly, higgadt gondolkozásnak és cselekvésnek.

Örökre feledhetlen marad ezek emléke lelkemben.

A méhészeti irodalom és más elméleti eszközök nem nagy, de választott minőségben álltak tanulmányunkra, az Ondra György mézpakkoló papírjaitól kezdve föl a Kőnig Albert által föltüntetett méhfejlődési szakok s ezzel kapcsolatos sejtkülönbözetek s más igen értékes dolgokig. A Károlyi Gyula, Günther, Dömötör, Peczolt munkái, a méhészeti káté új kiadása s egy pár német folyóirat.

Észrevehető volt azonban — fájdalom — nagyon is az egész kiállításon a főbb matodoroknak félreértések miatt történt távolmaradása; azonnal meglátta a jó szem, hogy mi mindennel lenne másképp, ha több tiszteletet tudnánk adni a valódi érdemnek s kevesebb becslet tulajdonitanánk az önzésnek.

A mi a helyi bizottságok, t. i. az elszállásoló, rendező, gazdasági és társadalmi bizottságok teendőit illetve, ezek a szó szoros értelmében becsülettel teljesítették a rájuk bizottakat; s ebből kifolyólag meleg vendégszeretettel halmoztattunk el mindannyian, kik a távolból seregeltünk oda.

A mi magát a gyűlési programot illetve, az igen szépen volt összeállítva és végre is hajtva.

Ugyanis 25-én délelőtti 10-kor megkezdve a jury működését, folytatta d. u. 8 ig s ekkor Milán király fogadására sietett a vasúthoz s onnan a „Magyar király“-ba a kitünően sikerült ismerkedési estélyre. A zsűfölségig telt nagy terem elég bizonyosága annak, hogy a méhészek, ha hébe-korba zsörtölődnek is egymással, alkalomadtán igen szépen megférnek, még tulságos szorosan is. A toasztok sorát, a mindenütt jelen lenni szerető, de igazán szeretetre is méltó Göndöcs orsz. egyleti elnök nyitotta meg s folytatták gróf Cziráki, Kempelen, Seidel Lajos főkapitány, Kriesch,

Kiss Endre, Orbán Pál, Szentgyörgyi, Kócsy Mayer Gyula, Tanos, Molnár János s mások, megtalálva kiki a maga tárgyát köszöntéséhez.

26-án délelőtt egy velős és szeretettől átlengett beszédben nyitotta meg Göndöcs elnök a gyűlést, Hawranek polgármester, gr. Cziráki, Kem-pelen, Kriesch János s mintegy 90 tagból álló hallgatóság jelenlétében, kik közt jól esett látni lelkünknek Borszéki Samu min. titkárt, Gergelyi Kálmán, Kuncze Mihály, Puly Ignác, Neiszer György, Tichy Gyula és Mik-lós, Almási Ferencz, Macher Endre Lajos, Gózon Gyula, Brázay János, Par-thay Géza, Kelner János, Pap Lajos, Seidel Lajos, Lorberer György, Wra-novich István méh. tekintélyeket.

A megnyitást megelőzőleg e sorok írója osztotta szét a tagok közt az Erdélyrészi méhészegylet alapszabályait, hogy e távolban működő test-vér egylet ügyeivel is megismerkedhessenek az illetők.

A megnyitás után a kiállítást szemlélve, visszatértünk a tanácsterem-be, meghallgatni Sötér Kálmán nagy tanulmánynyal irt értekezését: „ha-zánk méhészeti viszonyai kezdet óta a mai napig.“ Ezt követte a mint-egy 140 teritékű társas ebéd, hol szintén áramlott a toaszt. Délután Hirsch-man, Gózon Gyula fiatal, de szép reménnyel kecsegtető méh. társaink és Kühne veterán társaink értekeztek az anyatenyésztésről, a kaptárakról és a „Hungaria“ mézpergetőről, mely alkalommal e pergető teljességgel nem állotta meg kellékp helyét.

27-én délelőtt Lendl Adolf műegyetemi tanár-segéd értekezett: „a méh szerepe és rendeltetése a természetben“ czimű tételről, teljesen cor-rect, bő tanulmánynyal és alapossággal. Aztán Dömötör fejtegette a már ál-tala sokszor hangoztatott paraszt méhészet melletti érveléseit — élénk eszmecserére nyujtván alkalmat a hallgatóság részéről. Aztán Tanos Pál szólott volna a méz értékesítéséről, ha az idő előre nem halad s nem kell a vasuthoz sietni s onnan az Ágnes viz tövére Mohára, a Kempelen ur szives meghívása folytán.

Az egész délután itt télt el vigan, kedélyesen s estére vissza Szé-kesfehérvárra pihenni.

28-án a n. orsz. méh.-egyesület beszámoló közgyűlése volt az 1886-dik évről, melyet szintén a méhészek színe-java jelenlétében Göndöcs apát elnök nyitott meg és vezetett nagy tapintattal; lelke szokott melegből folyólag kérve és intve mindnyájunkat az egyetértésre, s különösen méhé-szeti ügyünk érdekében. A megnyitót Kriesch igazgató-alelnök beszámó-lója követte, melyből sok mindent meg lehetett tudni; igen sokféle olyat, a melyet talán — mint egyéni nézeteket mellőzhetett is volna — in spe-cie, hogy az „Erdélyiek is másfélesztendő óta már hirdetik az erdélyi részekben, saját lapjuk utján az ígét, s pedig talán jobb lesz vala megse indítani, minthogy nem volt rá semmi szükség.“ Annyival sajnósabban esett

lelkünknek e merész nyilatkozat, hogy ne mondjuk önző álláspont, mert kiismerszett e mondból maga az ember, a ki ezt már még más helyen is hangoztatni merete, s biztosan hisszük, hogy ilyenü oppositiók folytán hallgattatott agyon azon egylet kérése mindannyiszor, valahányszor államsegély kérés ügyében pár év óta felemelte szavát.

Éppen ez alkalommal születték igazi megbotránkozást bennünk e szavak, a midőn maga Máдай Izidor miniszteri tanácsos s Borszéki Soma miniszteri titkár ő méltóságai is együtt hallák velünk ezeket; mintegy osztani látszottak e téves nézetet azon testület működésével szemben, a mely megmutatta, hogy 18 havi időszak alatt, egyleti tagjainak számát, közlönye megindításával csaknem megháromszorozta; belügyeit pedig akkép vezeti, miszerint óhajtandó lenne efelől minden méh. egylet igazgatóságának kellő tájékozottsággal birni, hogy aztán méltányosság és elismeréssel adózhasson a jó munkának.

Egyáltalában jó lesz, ha vállalva s egymás ügyében segédkezve szállunk inkább sikra, mint megfordítva. De különben is, most két éve személyesen győződhetett meg, így éppen maga az igen tisztelt igazgató ur ismeri legjobban, mit ér az erdélyrésziek munkája, törekvése.

Mindazonáltal, mi megengedjük ez irányunkban történt kis méltatlankodást is, mert meg vagyunk győződve afelől, hogy mindig csak az ügy szentsége lebeg az ig. alelnök ur lelki szemei előtt, habár nem egyszer ki-kilóg abból egyéb is.

Az igazgatói jelentés kapcsán az 1887-ik évi költségelőirányzat alapított meg, avval a clausulával, hogy az állatkertből máshova helyezendő méhszint aztán igyekezzék is az igazgatóság a czélnak megfelelően berendezni s olyan kezelőről gondoskodni, a kinek intézése mellett a méhes fölvirágozand; az egész ügynek beindítása pedig az arra szükségeltető költségek előteremthetésétől tétetett függővé.

Aztán az alapszabályok megváltoztatásának kérdése került szőnyegre; de a melynek módosítására nézve az alapszabályok egyik erős pontja értelmében csak egy harmadik gyűlés leend jogos véghatározatot hozni.

Méhészeti védtörvényt illető indítványt terjeszt elő Dömötör László, mely általánosan helyeseltetvén, megbizta a közgyűlés indítványt tevő ügytársat, hogy ebbeli kidolgozott művét — intézkedés tekintetéből — juttassa az ig. választmány elé, a mely aztán megállapodásra jövén s e megállapodását közölve az országban létező más tizenegy egylettársával, bekérvén azoknak szintén véleményezését, a kellő lépéseket az illető miniszteriumnál megtéhesse.

Végül egy levélkét mutat föl az igazgató-alelnök, a melynek kapcsán Halmi László gazd.-egyl. elnök Zemplénbe hívja meg az V-ik vándorgyűlést. Örvendetes tudomásul vétetvén, ez is az orsz. méh.-egyl. ig.

vál.-hoz utasított, hogy az a netalán még jöhető meghívások szerint állapítsa meg a jövő vándorgyűlés helyét és idejét.

Leperegvén ezekkel a gyűlésezésre szánt időnek kereké, elnök hosszú és boldog életet kívánva az egyesületnek s a köztünk szívesen időző Má-dai oszt. tanácsos urnak a gyűlést berekeszti.

A végső szavakat pedig e sorok írója intézte — a gyűlés nevében — az erős vállu és szívós kitartásu mozgató erőhöz — Kriesch igazg. alelnökhöz, megköszönve neki az egyesület irányában eddig tett fáradozásait, kérve jövőre is annak tapintatos vezetésére, kívánva egyszersmind tartós egészséget s boldogságot, hogy lehessen az egyesület hajójának az évek hosszú során keresztül erős kormányzója. — A jó kívánságnak harsány éljenzésben adott kifejezést a gyűlés s azzal szétozlott, hogy délután 5 órakor aztán fölüdült erővel és kedvvel vehessen részt a jutalmak kiosztásán s 8-kor az igen sikerültnek ígérkező bálban, hol Milán király is pár óráig gyönyörködött a Székesfehérvár és vidékéről összejött szebbnél-szebb leányokban és menyecskékben.

* * *

Végére érve szerény „Emlékezés“-emnek, a mondottak után nincs más kívánni valóm, mint az, hogy a kiket az önzetlen szeretet ez alkalommal annyira egymáshoz fűzött, ne feledjük egymást, ne feledjük az emlékezetes munkanapokat! vonjuk még szorosabbra e baráti, ügytársi kapcsolatot s jusson eszünkbe minden lépten-nyomon orsz. ügyünknek diadalra juttatása.

A kiket pedig nélkülözni valánk kénytelenek s legelső sorban a mi Nestorainkat: Grandot és br. Ambrózit s ügyünk más hivatalos, de egyszersmind hivatott napszámosságait, — adja Isten, hogy a legközelebbi alkalommal egyről-egyig keblünkre ölelhessük s onnan ne is menekülhessenek oly könnyen, mint az legtöbbször kicsinyes dolgok miatt történni szokott.

Azoknak pedig, a kik résztvettek ugyan megjelenésükkel, de talán a féltékenykedés miatt mindvégig válaszfallal különítették el magukat hasonló értékű és állásu társaiktól, nincs őszintébb kívánságunk, mint az, hogy ha csakugyan buzgunk, e buzgalom ne legyen tettetett; ügytársi érintkezésünket lengje át a szeretet melege, az őszinte bizalom és munkakedv s így ügyünk fényre derül s mi ez áldott hazában, egymást bírva, boldogok leszünk.

S hogy ez megtörténjék, adja a Gondviselés!!

Szentgyörgyi Lajos.

A kiállításról,

Székes-Fehérvár, aug. 28.

Ösmerkedés.

Szerkesztő barátom! Egy kezdő méhészhez illő buzgósággal fogok tudósításom megírásához. De előre kell bocsátanom: nagyon csalódom, ha a méhészetnek eme nagy, érdekes tárházáról, rendszeres és teljesen kimerítő leírást vársz. Csalatkozol pedig két okból: először azért, mert a méhészeti tapasztalatok kimeríthetetlen forrását még csak rövid idő óta élvezvén: abból ez időig részemre nem juthatott annyi, a mennyivel a magasabb igényeknek is eleget tehetnék; másodsor azért, mert nem is akarom sarlómat a Szentgyörgyi Lajos m.-egyleti titkár búzájába vágni. Érdemes titkárunk az egylet képviselőjében van itt, s ő, feladatának magaslatán állva, bizonyára nem fog késni a mindent magába ölelő jelentéssel.

A hasonnemű tudósítások avval szoktak kezdődni, hogy a várva-várt „kedves“ vendégek, (s azok között az én csekélységem is), ilyen meg olyan óvázciókban részesültek már a megérkezésnél. Engem azonban a dikezióknak különben ártatlan bárány-fellege ezuttal épenséggel kikerült, Budapestről a reggeli vonattal érkezvén meg (25-én), midőn a méhészek zöme már az országos köpü körül zszibongott.

A bíráló bizottság még az nap délelőtt 10 órakor megkezdette működését, mialatt felhasználtam az időt s mindenekelőtt igyekeztem kielégíteni a régi vágyamat, t. i. hogy ösmerétséget kössek a méhészet hiresebb bajnokaival. Ezek között legelőbb is G ö n d ö c s B e n e d e k apáttal hozott össze jó sorsom. Derék öreg ur, maga a megtestesült jóság; e mellett, hajlott kora daczára, 24 éves fiatal ember, ha méhészetről van szó, ha alkotni kell, ha rendezni kell. Megnyerő modorával mindenkit lebilincsel. Rövid találkozásunk reám is a legjobb benyomást tette. A napi fázadalmak után egészen felvillanyozva mentem föl a „magyar király“-ba, hol a méhészek ösmerkedési estélye volt.

Mintegy 80-an gyültünk össze. Közöttünk gr. Czirák y A n t a l a vándorgyűlés és kiállítás védnöke; Seidel főkapitány (polgármester helyettes), K e m p e l e n I m r e kiállítási elnök, és számosan a város és vidék intelligentiájából.

Ott volt a méhészek szine-java; kérnelek kell azonban, hogy ments fel a névsor közlésének kötelezettsége alól, nehogy akaratom ellenére valami méltatlanságot találjak elkövetni.

A pohár-köszöntések sorát G ö n d ö c s B e n e d e k apát nyitotta meg, éltetve Czirák y grófot, a kiállítás védnökét. Utána gr. Czirák y, Seidel Lajos, Kriesch, Szentgyörgyi Lajos, Tanos, Dömötör

s még számosan mondtak pohár-köszöntőt; egy szóval a méhészeknek eme diszes raja fesztelenül, kedélyesen tartotta meg ösmerkedési estélyét. Kriesch, Tancs, Dömötör, kiket eddig csak papírról volt szerencsém ösmerni, s valami haragos uraknak képzeltem, pohárköszöntőjükbe végkép belefullasztották tév-hitemnek utolsó magvát is. Ott láttam még többeket, kik csak a minapában miniszteri szék döngető Armstrongokkal méhészkedtek s örömmel győződtem meg, hogy hát ezektől az uraktól sincs miért félni, hisz azok kedélyes, jámbor emberek.

Ezek után nyugodtan eltávozhatnánk a valóban élvezetes és reám nézve emlékezetes estélyről; de én nem megyek addig, míg be nem mutatom még a fiatal méhész nemzedék egyik kimagasló alakját. — 1885. október 25-ét irtak, midőn feltűnt a méhészet horisonán ez az üstökös, levén akkor a zemplénmegyei gazdasági egyletnek egy nevezetes ünnep napja, melyen a kaptár-pályázat eredménye közhírré tétetett. A szerencsés nyertes Molnár János volt. Mindnyájan irigyeltük sorsát s méltán is, mert Grand Miklóst verte meg, kit nemcsak mi, itt benn, hanem a külföldi méhészek is tekintélynek tartanak. A Zemplén-kaptárt régóta kurrentiáltatja méhész-egyletünk, de daczára minden odaadó fáradságnak, még eddig egyet sem sikerült elfogni. Most magát a szerzőt láthattuk színről-szinre. Szerencsés véletlennek tulajdoníthatom, hogy ottlétét felfedezhettem, Szentgyörgyi barátom emlékezett meg Grand Miklós veterán méhészünkről, méltatva bokros érdemeit. Ekkor szólalt meg Molnár ur is, — zárjel között. Közbeszólásaiból ösmertem ki, hogy a Zemplén-kaptár szerzője nem közönséges ember s habár egy kissé duzzog is Grandra: szívesen megbocsájtottuk neki, mert közbeszólásai csak emelték a kedélyes hangulatot, melynek benyomása alatt Grand érdemei méltatásának hosszantartó, imposans éljenzésben adott kifejezést a társaság, melynek tagjai, közül velem együtt, igen sokan gondoltak a kenyér-morzsaért vizes bögrébe ugrott egér tragikomikus históriájára.

Megnyitás.

26-án délelőtt 10 órakor nyitotta meg Göndöcs Benedek egyleti elnök, a rendes gyűléssel egybekötött méhészeti kiállítást.

A megnyitó beszéd következő volt:

Jelige: Nézd a kicsiny méhnek munkás szorgalma gyümölcsét,
Bölcs, a ki megfigyeli . . . s indul a példa után . . .

Tisztelt közönség! A magyar országos méhészeti egylet nevében, hazafias örömmel üdvözlöm a méhészet lelkes barátait, kik a sz. ügy iránti buzgalomtól áthatottan messze vidékekről egybesereglettek, hogy a nemzetgazdaszat egyik hasznos ágának a méhészetnek felvirágozását előmoz-

dítsák, biztossítsák. Fogadják meleg érdeklődésük s a szívélyes megjelenésökért őszinte hálás köszönetemet.

Ez alkalomból nagyrabecsüléssel adózom e megye gazdasági egyletének is, mely a méhészetet, mint a mezőgazdaszat egyik kiegészítő s jelentékeny hasznot ígérő ágát, figyelemre méltatta, felkarolta s keblébe felvette.

De méltó elismeréssel s hálás szívvel kell köszönetet mondanom ezen ősz koronázó magyar város nemes tanácsának s vendégszerető lelkes polgárainak, azon kitünő szívélyesség s kedves előzékenyséért, melylyel az ország minden részéből idesereglett vendégeket testvérileg elfogadni kegyesek valának.

Az országos méhészeti egylet azzal, hogy vidékenként méhészeti kiállításokat rendez, azt kívánja elérni: hogy az okszerű hasznos méhészetet mindenütt megismertesse, megkedveltesse; a gyakorlati méhészet terén mutatkozó legújabb vívmányokat méhlokokban, méhészeti eszközökben nyersterményekben, iparczikkekben, házi készítményekben bemutassa s így a méhészet hasznosságát, életrevalóságát minden kétségen felül helyezze.

Hogy mennyire fog a most rendezett kiállítás a jelzett czélnak megfelelni, azt a nagyérdemű közönség fogja megítélni.

Mi a mélyen tisztelt közönségtől csak azt kérjük, miszerint a kiállítást becses figyelmére méltatni, a kiállított tárgyakat megtekinteni s érdeklődéssel tanulmányozni méltóztassék. — Engedjék meg azonban remélnem, hogy a kiállított tárgyak megszemlélése mindnyájokat a méhészet megkedvelésére, ápolására és tartására fogják buzdítani, mely által saját hasznukat és a haza jólétét fogják előmozdítani.

Ezzel van szerencsém a IV-ik országos méhészeti kiállítást megnyitottnak nyilvánítani.

* * *

Csakugyan G ö n d ö c s B e n e d e k, az országos méhészet-egylet közgyűlését a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés! Nyolcz éve mult már annak, hogy az országos méhészeti egylet megalakult, s azóta buzgó kitartással működik az ország minden részében az okszerű méhészet ügyét terjeszteni.

Igyekezzék közlőnye, a Méhészeti Lapok által eszméket tisztázni, a hasznos ismereteket bővíteni, újabb találmányokat és felfedezéseket ismertetni, — sajnos, hogy az eszmék tisztázásának hevében a szellemi harcz tulhajtattott, a nemes öntudat megsértetett s a vitatkozás a méhészeti lapok hasábjain elmérgesedett, — mi az országos méhészeti ügynek nem hasznára, hanem kárára vált.

Az eszméket tisztázni alig lehet vitatkozás nélkül: szerintem azonban az lenne kívánatos, hogy midőn az eszméket tisztázni akarjuk és sa-

ját tanulmányaink s szerzett tapasztalataink alapján egyéni véleményeinket nyilvánítjuk, mindig a tárgy mellett maradván, senki személyét ne sértsük.

Gondoljuk meg, hogy a méhek egy célra törekedve, egy anya vezetése alatt érik el a bámulatos tökélyt, nekünk is tehát az országos méhészeti anyaegylet vezérése alatt kell megközelítenünk azelőnkbe tűzött nagy feladatot. Legyen a hazaszeretet rugója, az egyetértés ereje, a kitartás koronája törekvéseinknek.

Gondoljuk meg azt, hogy Magyarország méhészetének apostolai vagyunk mi, tehát az ügy iránti lelkesedésnek háttérbe kell köztünk szorítani minden kicsinyes személyi érdeket, minden céltalan versengést. A méhészet a haza ügye, országos ügy, körülé kell tehát tömörülni minden hazafinak, minden vidékinek, hogy közös erővel, testvéri bátorítás, buzdítás, támogatással érijük el a közös célt, a méhészet terjesztését, megkedveltetését és felvirágoztatását.

Az egyetértésben rejlik a varázs-erő, mely parányi kezdetet is az önzetlen, dajkáló karjain nagygyá neveli, míg az egyenetlenség a virágzó vállalatokat is porba dönti, a szent eszméket is az önértés érdekeinek kiszolgáltatja.

Minékünk tehát mindennekfelett egyetértésre, együttes működésre, tömörülésre van szükségünk, s azért szerveztük az országos méhészegyletet, azért tartjuk jelenleg az országos méhészeti egyleti közgyűlést és kiállítást, hol az országnak minden szaktudósa, minden irodalmi tekintélye, minden tapasztalt méhésze érvényesíti tehetségeit, és a közjónak oltárára lerakja gazdag tapasztalati kincseit.

Minden ország méhészei a legkedvesebb örömnépnek tartják az évenként tartani szokott méhészeti közgyűlést és kiállítást, mert az egy ügy iránt lelkesülő rokonlelkek a találkozásnál boldogítóbb érzés alig képzelhető, s ezen kedvező alkalom kínálkozik nekünk a jelen alkalommal, azért én is ezen boldogító érzés hatása alatt szivből üdvözlöm szeretett méhésztársaimat.

Ezek után van szerencsém az országos méhészeti egylet közgyűlését megnyitottnak nyilvánítani.

Göndöcs Benedek után Havranek polgármester meleg szavakban üdvözölte a vándorgyűlést, végül pedig Cziráky gróf, védnök, kérte a megjelenteket a tárlat megzemlélésére.

Beszámoló.

Mielőtt tovább mennénk az érdekes tárgysorozatban, meg kell állanom egy pillanatra Kriesch elnöki beszámolójánál. Egyetlen tárgya se volt

a gyűlésnek, mi iránt akkora érdeklődést tapasztaltam volna, mint e beszámoló. De hát ez természetes is, hiszen az országos nevet viselő központi egyesület működése az ország minden méhészetét érdekli s a külföldi egyesületek is első sorban azt tekintik a méhészeti viszonyok erőmérőjének. E beszámoló és az ennek folytán kifejtett eszmecseréből tudtam meg, hogy a központi (országos) méhészet-egyesület milyen sokat tett, mily ernyedetlen buzgóságot fejtett ki az egyesület valamennyi tisztviselője, hogy az egyesületet, magasztos célja elérésében támogassa. Volt azonban e beszámolóban egy borongós pillanatban született része, a hol ugyanis az erdélyrészi méhészet-egyesület méltatta Kriesch megemlékezésére. Nekem ebben a piczike részben a tetszett leginkább, hogy Kriesch a Ti közlönyökkel nincs megelégedve. Hát hogy is? hisz a privilegizált sajtó a világon a legnagyobb hatalom, s ha meglehet ingatni vele még a trónusokat is, minő gyermekjáték egy Grandot vagy más hozzá hasonló porszemnyi halandót tönkre silányítani? Ismétlem, tetszett nekem Kriesch azon naiv aggódóskodása, minnek e tárgynál kifejezést adott; mert ebből is megítélhettem, hogy közlönyökben adott hangnak nyomatéka volt s az igazság kimondása idézett elő egy kis borongást. Azt hiszem azonban, mindez nem gátol Titeket abban, hogy véleményt mondjatok, valahányszor szükség van arra s rámutassok a gyöngegekre, önzetlenül és leplezetlenül.

Közbe legyen mondva, utólagos jóváhagyásod reményében megszegtam Krieschnek, hogy Közlönyötök megindítása óta 300-al szaporodott egyesületünk tagjai száma, alakulóban van vagy hét méhészeti kör s ujabban jelentkezett tagok kétharmada a Királyhágón túlról jött. Lehet, hogy evvel indiscretiót követtem el, mert a dicsekvést még a beszámoló beszédben sem szeretem, de ez uttal mégis szükségesnek véltem saját elveimmel ellentétbe jönni.

A kifejtett vitatkozásban nagy része volt Göndöcsnek. Krieschsel vitatkozott; ki az egyesületi méhes áthelyezésére 200 forintot vett fel a költségelőirányzatba. Göndöcs puritánus nyíltsággal kimondta, hogy kár arra vesztegetni a pénzt. Volt az egyesületnek már elég méhe, ő maga is adott 30 családot, de valamennyi agyon kezeltetett s ma a családok helyén szipolytelep van, a szipolytenyésztés pedig nem lehet az egyesület feladata; (annál kevésbé annak az egyesületnek, mely iránytű akar lenni). Az egyesület kaptárai is, ugymond Göndöcs, tűzre való üres ládák, azokért bizony kár a 200 fit. Szentgyörgyi Lajos is részt vett a vitában, hangsúlyozván, hogy vagy rendezzen be az egyesület egy a kívánalomnak megfelelő méhest, vagy hagyja meg az előbbi állapotot mindaddig, míg anyagi viszonyai jobbra fordulnak.

(A budapesti szücs mesterek erről táviratilag értesülvén, ugyanazon este gyűlést tartottak s elhatározták, hogy kérelmezni fognak a molyos ládák elégetése végett.)

Tizenegy óra után tovább folytattatott a gyűlés. Első sorban Sötér Kálmán jeles méhészt értekezett „hazánk méhészeti viszonyairól, kezdet óta maig“. Nagy tanulmánynyal s kiváló gondnal kidolgozott felolvasás volt, melyet, daczára terjedelmességének, mind végig, legnagyobb érdeklődéssel hallgatott a gyülekezet.

Több kitűnő felolvasást hallottunk még, melyek fényes tanubizonyosságot tettek arról, hogy Magyarország méhészei, a méhészeti tanulmányokban versenyt haladnak a külföld, ide érve a maguknak privilegiumot vindikáló Németország méhészeivel.

Mit mondjunk G ó z o n Gyula felolvasásáról? Ő egy saját találmányu kaptárját ösmertette, meglehetősen terjedelmesen. Mindnyájan csupa szem és fül voltunk. Észrevettem azonban, hogy „Göndöcs bácsi“-nak is nagy megérőltetésébe kerül a furfangosan kieszelt kaptár minden zugának pontos evidenciában tartása s egy-két, sokat jelentő fejbólintásából kiolvastam belőle, hogy hát bizony a Göndöcs (kaptár) csak Göndöcs, hagyjatok békét és ne kábítsátok a kezdők fejeit méhészeti logaritmussal.

Én valóban belekábultam s az előadás vége felé annyi kimerült méhészt arcot láttam, hogy aggódni kezdtem s e bajon s Molnár ur örömtől sugárzó arca sem segített. Mert megjegyzendő, hogy a G ó z o n-kaptár, a Z e m p l é n- és B o d o r- és meg mit tudom én miféle kaptár összeházasításából eredt. A méhészt fölszentelt papjai azt mondták: szerencsétlen házasság s miután a juri nem adta rá áldását, bizonyos vagyok abban, hogy válópör lesz a vége.

Ki kell emelnem még L e n d l A d o l f értekezését: „A méh szerepe és rendeltetése a természetben.“ Bár a „Természettudományi Közöny“ hasábjain már világot látott, a jeles dolgozat mindnyájunk figyelmét a legnagyobb mérvben leköté.

A kiállítás.

Ez a pont, a hol tudósításom irásánál a tojások közé jutottam, tartván attól, hogy mint kezdő — kellő tapasztalat hiánya miatt — a felületesség vádját zuditom nyakam közé. A legnagyobb figyelemmel jártam be többször a lövölde tágas helyiségeit, mindent megnéztem és figyelmesen néztem meg. Elmondhatom, hogy a méhészt IV-ik vándorgyűlése alkalmából rendezett kiállítás nem igen áll hátrább, mint elődei, ugy a ta-kiállított tárgyak minősége, mint a berendezkedés tekintetében. Éz volt a pasztalt méhészt véleménye is.

Az utolsó (békés-gyulai) méhészt kiállítás óta, a méhészt terén történt jelentékeny haladás hí tükrét láttam a nagy mennyiségben kiállított, száz meg száz-féle méhészt eszközökben, elkezdve a kaptáraktól az utolsó táv-szög beütő eszközig. De azt is tapasztaltam, hogy a méhészt

ti ismeretek gyarapodása és terjesztésével egyidejűleg célul tűzik a méhészek (legalább aránytalanul igen sokan), hogy a méhészeti szükségletek számát lehetőleg szaporítsák, vagyis minél több eszközt adjanak a méhész kezébe; másfelől pedig, hogy a meglevő eszközöket komplikálják. E törekvés különösen kifejezést nyer a különböző kaptár-tervezetekben. Én hiszem, de meg vagyok győződve arról, hogy minden okos méhész, midőn elkészíti a méheinek való lakást, lehetőleg arra törekszik, hogy a méhészkedésre minél alkalmasabb eszközt állítson elő; azt is hiszem, hogy az eszéyes méhész, ha meglevő kaptárán változtatást tesz, azért teszi azt, mert a gyakorlat kétségtelen bizonyítékát adta kaptára hiányainak. De e kiállítás alkalmával meggyőződtem másfelől arról is, hogy számos méhész, vagy a kellő ismeret hiánya, vagy más okból, nem akarom mondani, hogy tán épen feltűnési vágyból, hogy „új találmánnyal“ szerezzon nevet, vagy nyerjen megrendelést, — ujitásra törekszik és komoly igényekkel lép föl olyan kaptárokkal, melyeknek használatától minden józan méhésznek óvakodni kellene. Azt hiszem, egy komoly törekvésű méhész sem pártolhatja ez áramlatot, melynek káros hatását már is érezzük, s minél inkább terjed az ujitási vágy: annál inkább fogjuk érezni.

Véleményem szerint, minden áron oda kellene hatnunk, hogy a lehetőségig egyszerűsítsük az eszközöket, s arra tanítsuk a méhészet barátaikat, hogy minél kevesebb eszközzel végezze méhészeti teendőjét. Ez annyivalinkább célunk kell hogy legyen, mert hiában hirdetjük fennen, hogy a méhészeti kultúra nálunk ilyen meg olyan magas fokon áll (általánosságban) mert hát bizony még csak a kezdetnél vagyunk, s az uttórás munkájában kell fáradoznunk s minél nehezebbnek véli a kezdő a régi rendszerből az ujba való átmenetelt: annál kevesebb lesz a kedv a kezdeményezésre. És még azt is figyelembe kell venni, hogy az a sok tekervényes kaptár-ficzamítás egyszersmind a beruházási költség fokozását is eredményezi, már pedig egyéb körülmények mellett azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a műméhészet népszerűsítését a mai anyagi viszonyok között, csak olcsó eszközökkel érhetjük el. Avagy képzelhető e kezdő, ki ma megvesz egy Zemplént, (szerencse ugyan, hogy csak az archeologusok szerezhetik meg) Csángót, azt eldobja, mert rossz; azután megveszi a Gózon, vagy nem tudom én miféle sipláda szerkezetre csinált, nehezen kezelhető méh labirintust, s arra a tapasztalatra jön, hogy az sem felel meg céljainak; vajjon van-e olyan ékesen szóló vándor-tanító, ki reá tudja beszélni azt a szerencsétlen kezdőt, hogy próbáljon hát még egy egyszerűbb és olcsóbb kaptárral is?

Eme gondolatokkal távoztam el a méhészeti eszközök tömkelegéből és fölkerestem a méhészeti termények osztályát. Gróf Esterházy Mik-

lós, Mayer Károly, Hirschmann, Kiss Endre, az erdélyi részekből Korbuly Zati s mások szép mézproduktumai kétségen kívül figyelemre voltak érdemesek, de e tekintetben sajnosan tapasztaltam, hogy méhészeink nem törekednek kellőképen a méz-terménynek feldolgozás által leendő értékesítésére. Méz-eczet, méz-sör, méz-szesz, mézzel készített szeszes italok, bor, pezsgő, végül a csemegék --- mind megannyi gazdag jövedelmi források lehetnek; e nemü gyártmányaink kivitelre is számíthatnak s alig-alig voltak képviselve a kiállításon.

* * *

A kiállítás látogatói között 27-én megjelent mindnyájunk nagy meglepetésére Milán király is. Gróf Zichy Jenő által Szt. Ivánon rendezett vadásatról jött át Székes-Fehérvárra a szerb király s ott legelőbb is a méhészeti kiállítást nézte meg. Nagy érdeklődést tanusított a kiállítás iránt s aprólékosan nézett meg mindent; másnap résztvett a király a polgári lövöldében rendezett táncmulatságon, melyre már előre eligérkezett. Mintegy óra hosszat időzött a táncmulatságon, mely tetszését láthatólag megnyerte.

A táncmulatság igen fényesen sikerült, azon az idegeneken kívül a város intelligentiája is jelen volt. *)

X. X.

Az anyaméh kicserélése.

Hogy a közvagyonosodás egyik fontos alapját képező méhészet, nevezetesen pedig az okszerű méhészet a nép kedvelt foglalkozásává váljék, s attól nehogy a vele foglalkozók is elriadjanak, egyik nélkülözhetlen feltételnek tartom az olyas tanok rideg alkalmazásának terjesztését lehetőleg kerülni, a mely tanoknak a gyakorlatban való alkalmazása nagyon is alkalmas arra, hogy a méhészetet azok is megunják, a kik vele foglalkoznak.

Ilyen tan az, hogy az anyaméh 2—3 éves korában „irgalom nélkül“ kivégzendő, s az mással cserélendő ki, vagy engedni, hogy a méhcsalád új anyát neveljen magának. Ha valami, úgy épen az anyaméh kicserélése, vagy — egy nagyobbacska méhesben — különösen az erős családok által nevelt anyák megtermékenyülésének ellenőrzése az, a mi a méhésztürelmét és ügyességét igénybeveszi, nem is említve azt a hátrányokat, mik épen az új anyaneveléssel magával járnak.

Hogy az ember méhcsaládját meganyátlanjassa: azt maga báró Ambrózy Béla nagy méhészünk is elítéli, mert a család úgy elnéptelenül, hogy később nem sok öröme lesz benne. Már pedig, ha a méhész új anyaméhet akar a családdal neveltetni, meg kell hogy a családot anyátlanjassa

*) A pályázatok eredményét előbb már közöltük Szentgyörgyi Lajostól.

és pedig ama tan rideg alkalmazása mellett, ha — mint az idén is nálunk az egész nyáron tartott hideg időjárás miatt rajzásra a méhek nem is gondolván — anyabölcsőket sem nevelhetnek.

Tapasztalati tény — legalább nálam ez ideig az volt — hogy az erős családok által nevelt anyák 50%-ka alig tud termékenyülni, miért aztán, ha termékeny anya nincsen, 2—3 anyaház újabb meg újabb bera-kása, vagy épen nyílt petéből újbóli neveltetéssel eltöltött idő alatt a család népszáma annyira lepad, hogy felét vagy harmadát számítja a meg-anyátlanitási időben volt létszámnak. Nos, tessék ezt minden családnál minden második, vagy harmadik évben reprodukálni.

Korábban; különösen a „Méhészeti Kalauz“ olvasása előtt, én is fel-ültem e tannak, de megbántam s a ki ridegen alkalmazza, meg is bánja, annál inkább, mert ha az anyátlanítás után talán épen az időjárás sze-szélyessége folytán a hordás megakad, még az a kárpótlása sincs, hogy többecske mézet nyerjen.

Hogy a fiatal erő képesebb a munkára, az elvitázhatlan tény, de miután az anyaméh hét évig is él, semmikép sem ismerhetem el azt, hogy ép az élte delén álló 3 éves királyné úgy meg nem állaná helyét, mint a tán egy éves királyné. Vannak esetek, — nálam ép ez fordult elő, — hogy az öt éves, bár béna királynét, petezés és a nép szorgalmának eredményére két más család, időre sokkal fiatalabb, királynője sem éri utol. E már ötödik éves királynét, bár a többiekre, elég helytelenül, én is alkalmaztam ama tant, azért nem végeztem ki, mert jóllehet parasztkasból a tavaly lakoltam át, mindamellert rohamosan kiépítve magát, a gyengébb családokat vele erősítettem meg, s mégis június elején úgy tömve volt nép és fiasítással, hogy a rajzást kikerülendő, az egészet lesepretem s beosztva mindannyi teli fiasításos lépeit más családoknak, ez még június folytán teljesen kiépítette a kaptárt s júliusban 15 kilogramm felesleges mézet adott. Ez idén tőle vettem el a legerősebb múrajt s kiépítve magát, még azután a legtöbb felesleges mézet adta méhcsaládaim között. Pedig e királyné ötödik évét töltötte be e nyáron s hogy, hogy nem, a jobboldali egyik lába még tavaly korán sérülést kapván, a lépeken jobboldalára bi-czeg, s szárnyainak kétharmada le van kopva. Nem vétek lett volna-e e királynéra oly „irgalom“ nélkül alkalmazni a sokak által minden 2—3 évben gyakorolni ajánlott kivégzési módot.*)

Hanem, mint minden teremtménynek, úgy hiszem, hogy ennek is kimerülése már bekövetkezik, s az ilyen kimerült, vagy bár fiatalsága da-czára satnya királynéknak kicserélése is bajt ad a méhésznek, de mégis meg kell tenni azt, s nem nézve azt, hogy 2—3 éves, még korábban is más anyával kell felcserélni, ha hivatását kellőleg nem teljesíti.

* Maga Dömötör László is azt ajánlja.

Ha csupa lucrativ szempontból volnék méhész s a vele való foglalkozás nem volna ugyyszólva szenvedélyem — talán én is beleúntam volna a méhészkedésbe, annyi bajt adott a családok meganyásítása, illetve az anyaméhek kicserélése. Hát még ha hatra-vakra minden 2—3 éves királynét találna az ember. S ugy látszik, nemcsak nekem, hanem másoknak is bajt ad a meganyásítás, mert alig van kérdés, miről annyit irtak, s tehát gondolkoztak is a méhészek, mind a meganyásításról. Igen sok czikket olvastam arról, hogy miképen kell eljárni akkor, ha egy kiküszöbölendő királyné helyett mást akarunk a családnak adni, s mindannyiképen megpróbáltam, de megvallom, hogy biztos eredményűnek csakis az az egy eljárás mutatkozott, mit a „Méhészeti Kalauz“ szerkesztője ajánl, hogy t. i. a család összes nyílt fiasítását el kell távolítani két-három napra, s betéve ápolás végett más családhoz, csak a királyné elfogadása után adandó vissza a családnak.

E biztos eljárás a méhek azon természetére van alapítva, mely szerint nem szenvednek semmi idegent, csakis a saját nevelésű királynét, s ha módjuk és alkalmuk van rá a nyílt pete meghagyásával — azt is nevelnek s legyilkolják az ujonnan beadott királynét. Igen sok kísérletet tettem a „Méhészeti Káté“ nyomán kicserélni a királynét, s bár mindannyiszor kivagdaltam az anyaházakat, mégis azokat erőszakolták s a beadott királynét hat napi zárva tartás után is legyilkolták. Tehát nálam biztos eredményűnek csakis az Albu József által leírt eljárási mód sikerült. De hát mikép lehetne ezt módosítani ugy — gondoltam magamban — hogy a nyílt petét el ne távolítsuk, mert bár egy fiatal termékeny királyné biztos beadhatása megérdemli e munkát is, de minden nyílt fiasításos lép elvétele, elhelyezhetése s újbóli visszaadása sok bajjal jár. Kis János mondja munkájában, hogy minden egyes királynénak külön sajátos szagja van, mely szag a hozzá tartozó családot uralja. Ha ez igaz — a miben én egy perczig sem kételkedem — ugy a kicserélésnél erre is tekintettel kell lenni, hogy a régi királyné hirtelen erőszakos elvételével anyátlannak ne érezze a család magát.

E körülmények tekintetbe vételével tettem kísérletet, s mert mindig biztosan sikerült, gyakoroltam is azután a kicserélést oly módon, hogy a kicserélendő régi anyát kifogva, azt a méhcsalád fészkének közepébe kupak alá tettem s ott tartottam 4 vagy 5 nap. A hatodik nap elé véve a tartalékanyát, kibontottam a családot s a kupak alatt surlódva annyira felvette a régi anya szagját, hogy soha támadásra nem is gondoltak a méhek, s nem volt rá eset, hogy vagy egyet leöljenek, mig az előtt nem győztem elég tartalékanyát nevelni, mert ugyanazon család 2—3-at leölt, mig egyet elfogadott.

Ez eljárással nincsen hirtelen megfosztva királynőjétől a család s az

eljárás bevezetésére a régi anyának előleges kupak alatti tartásával oda koncentrálódik annak szagja s az oda helyezett új anya pár napi surlódásával azt felveszi. A cserével történt változást a kupakhoz szokott méhcsalád észre sem véve, nyer új termékeny anyát.

Dr. Áibu Mózes.

Kas-e vagy kaptár?

Nem szándékom egy jól megvitatott dolgot újra fejtegetni; csak személyes tapasztalataimat akarom elmondani, hátha ez buzdításul vagy oktatásul fog szolgálni némely kezdő méhésztársamnak.

Négy vagy öt évvel ezelőtt egy helybéli szőlőtulajdonos négy parasztkasban méheket vett. Mellékesen megemlítem, hogy ő annyit értett a méhészethez, mint a hajdu a harangöntéshez. Nagy fáradalmak után annyira vitte, hogy múlt év őszszel már hét (7) kast betelelt. Azonban ő megúnta a dicsőséget és a méheken túl akarván adni, megvételére engem kinnált meg és én, ab in visis, a tél közepén megvettem „zsákban a macskát.”

Alig vártam, hogy kitavaszkodjék, hogy méheimet kiszabadítsam a nedves, dohos óduból, melybe betelelve voltak.

Képzeltető milyen állapotban voltak szegény méhek! A sejtek penészesek, a sok elhullott nép elrothadva, megpenészedve, valóságos tócsában úsztak a deszkán, fölötte kevés élő nép, méz majdnem semmi. Az egyik kasban még egér-fészket is vettem észre. Az egész fészket volt tulajdonosa előtt hűségesen elhallgattam, mert talán igény-pert indított volna ellenem, mert ez alkuban nem volt. Nehány nap múlva megvizsgálva új méheimet, ezek közt három kas anyátlan volt, tehát maradt még négy kas.

A négy közül kettő szépen fejlődött, kettő pedig visszamaradt. Kutatva ennek okát, azt találtam, hogy a gyenge törzs számára nagy volt az üres tér a kasban és a májusi hidegben nem bírták a kas belsejét felmelegíteni, azért a peterakás is nagyon korlátolt volt.

Elhatároztam, hogy a leggyengébb törzset, melylyel úgy sem vesztettek sokat, át fogom lakolni kaptárba, s egy szép nap reggeli óráiban szerencsésen át is lakoltam; a fölösleg sejteket pedig visszatartottam; nyolcz nap múlva megvizsgáltam a kaptárt s nagy öröömre minden üres sejtet találtam petével, úgy hogy új két keretbeadása vált szükségessé s törzsem annyira megerősödött, hogy július elején erős műrajt készíthettem belőle.

E szép sikert határozottan az által értem el, hogy a törzset átlakoltam, a kasban hagyatva lehetetlen, hogy annyira megerősödött volna, mert köztudomásu dolog, hogy kis téren hamarabb építenek és szaporodnak a méhek, mintha nagy ürben vannak. A második gyenge törzs is okulva az elsőtől, átlakoltam és ez is azóta szépen felszaporodik, vigan dolgozik és erős törzsé válik,

Ezért azt ajánlhatom, ha valamely paraszt kast gyengén hoztunk át tőlből, azt mielőbb kaptárba lakoljuk át, mert csak ez által menthetjük meg a törzsöt és fordíthatjuk hasznunkra. Ha kaptárban van, tavasszal megszükíteni.

Megemlítem még az átalakulást miként végeztem. Ezt azért teszem, hogy méhész társaimat figyelmeztessem, nehogy kábitás útján tegyék ezt, mert nézetem szerint az elkábitás határozottan elvetendő műtét.

Kora reggel a kast elteszem állandó helyéről árnyékba, megfordítom és nyitva hagyom az alját, mely most felül van. A kas helyére teszem az üres kaptárt és beléje akasztok egy keretet sejtrel és mézzel, hogy a méheknek gyülekező helyök legyen, a röplyuk belsejét kis mézzel hekenem. Ezután kihuzom a kasból a keresztet és csöndesen, kellő nyugalommal adok a méheknek kis füstöt és miután a kétféle sejt vágó késsel az első oldal sejtet kivágtam, ezt a kaptárba viszem és a méheket nedves tollseprővel a kaptárba seprem a sejtet a keretbe ragasztom és a kaptárba függesztem. A többi sejtekkel ugyane műtétet folytatom. Különös tekintettel vagyok a méhek nyugalomban hagyására és a királynéra s biztosra vehető, hogy a királynét az utolsó sejtrel viszem a kaptárba. Ha a méhek már csomóba gyülekeztek, ezeket tiszta nedves fakanállal összeszedem és a kaptárba dobom.

Ez a munka, igaz, hogy egy óránál több időt is vesz igénybe, de a műtét biztosan sikerül és a méhek elbódítása szükségtelen. Még az nap teljesen otthonosaknak érzik magukat, a sejteket a keretekhez erősítik, a házagokat kipótólják és erősebben repülnek mind az előtt, mert a fiasítás melegítésére, nincs annyi méhre szükségök.

Maurer János.

Az anyaméh peterakásának korlátozásához.

A természet méheinket szintugy, mint a többi állatokat, fajfentartási ösztönnel látta el; de ezen ösztönük éppen ugy, mint sok más tulajdonosságuk, a többi állatokétól nagyon eltérő.

Őket a fajszaporításban, illetőleg a fiasításban nem annyira az időszak befolyásolja, mint sok más rovar, avagy szárnyas állatot, hanem inkább azon körülmény, hogy kapnak-e kellőleg tápanyagot a fiasítás neveléséhez. Hiszen valóban meglepő is, mit méheinknél e tekintetben tapasztalunk.

Ha szemügyre veszünk egy ép, erőteljes, jól termékenyült anyaméhet azt fogjuk tapasztalni, hogy peterakása az időjárás szeszélyei szerint hullámzik. Szép meleg esős időben, ha kirepülésre gyakori derülés van, legmagasabbra hág peterakása, mig száraz, avagy hűvös, esős időben roppan-

tul csökkenti. Ebből önként kell következtetnünk, hogy az anyaméh maga uralja peterakását; nem kényszerítették a természet által, hogy fejlett tojását azonnal kiürítse.

Ezen feltevést indokolja azon körülmény, hogy a legelő beszünésekor, daczára a még szép meleg napoknak, beszünteti a fiasítást, míg némely vidéken, hol oly növények tenyésztetnek, melyek ekkor is mézelnek — még folyton rakja petéit.

Avagy látni ezt a speculativ etetésnél is, hol az ember méhtörzsei közül néhányat ily etetéssel fiasításra ösztönöz. Itt is roppant terjedelmet fiasít be egy nap alatt, míg másik társa, ily etetés alá nem lévén fogva — a természetben pedig csekély az élelem — alig terjed pár czellára ki. A speculativ étetésnél pedig azt észleljük, hogy a neki adott hig mézet nem halmozza fel, hanem a fiasítást azon arányban neveli, terjeszti ki, és azokkal emészteti fel.

De ha már most ezen speculativ étetést maga a természet képes végezni, nyujtván a kívánt mennyiségű friss tápanyagot, akkor már a méhésznek nem szabad elnézni, hogy méhei a behordott nektár arányában terjeszkedjenek ki a fiasítással és mind felemésszék, mert akkor kaphat ugyan rajt, de mézet keveset; az esetleges nem rajzáskor pedig roppant tömeg népet aránytalanul csekély mézzel.

Láttam magam is több helyen s éppen múlakoknál, hogy a család a fiasítási tér szabadon használhatása következtében túlnépesedett; de a mézelő szaknak vége lévén, alig csak a maga téli készletét volt képes beszerezni. Meg van a tömérdek nép, zsufolva a lak velök; de felesleget adni éppen népességénél fogva alig képes.

Talán azt hinné valaki, hogy ezzel azt akarnám tanácsolni, hogy gyenge családokkal méhészkedjék? A világért sem!

Én csak azt ajánlom, hogy a főidény beállta után a tulszaporitást gátolni kell, mert ellenkező esetben úgy járunk, mint ki a tehéntől a bornyu jóllakása után akart tele sajtárt fejni.

Azért tehát ne bővítsük a parasztkas népességének már úgy is megfelelő 12—14 keretes költőterét tovább, hanem a család szorgalmát a beállott főhordással méznyerés tekintetében aknázzuk ki; sőt ha látjuk, hogy ezen fiasítási térrel a nép már elégséges, azt is szorítsuk szűkebbre mindaddig, míg a főhordás vége felé vagyunk. Ez pedig nálunk Erdélyben az aratás előtt 10 nappal áll be.

Igyekezzenek azonban minden méznyerésre dolgozó méhésznél azon, hogy a főhordásra méhtörzsei ne 12—14 kereten, hanem 20 kereten legyenek; csakhogy ekkor már nem 12 keretre kell redukálni az anya fészket, hanem 6-ra, mert a napi veszteséget, mi künn elhull, ezen tér majdnem pótolja. Megjegyzendő, hogy méztérbe mindig a legérettebb fiasítás rakandó

ilyenker, hogy a fiasítás gyors kibocsátása által a család behordott mézének azonnal kamara nyitassék. Ha tele teltek, azonnal kipergetendők, hogy újabb tér nyílják munkásságoknak.

Álbu József.

Szeptemberi teendők.

E hóban méheink már alig kapnak annyi mézet, mivel saját magokat táplálják; annál kevésbé, hogy fiasításuk táplálására abból juthatna.

Látjuk ezt, mert egész rajával özönlik el azon helyeket, hol bármi csekély méz lett elcsepegtetve. Ily körülmények között már nem számíthatunk arra, hogy az esetleg még téli készletét be nem gyűjtött család ezután azt begyűjthesse. Hozzáfogunk tehát a téli berendezéshez, melynek e hó 10-ig okvetlen meg kell történni.

Elkezdjük a legerősebben és folytatjuk a gyengébbekre menve, legutoljára hagyva a leggyengébbet.

Egy első osztályu családnak adunk a felső sorban belől a röplyuk felé egy méhkenyeres keretet: melléje a kevésbé falazott, de teli mézest, s így jövünk kifelé, mindig falazottabb mézet adván, míg e sorban 7—8 keretet kapott. Megjegyzem azonban, hogy ha esetleg teljes falazott méz van, akkor mindazt adunk, kivéve a méhkenyeres melletti első keretet, mely jobb, ha falazatlan. Az így ellátott felső sor alá bátran rakhatunk az alsóba teljes üres, de beépített keretet. Ezen berendezésnél természetesen első dolgunk az, hogy meggyőződjünk arról, vajjon a törzs rendben van-e, illetőleg van-e anyja.

Sokkal nehezebb és komplikáltabb az eljárás ott, hol kellő mennyiségű falazott méz nincs. Itt már takarékosan bánunk velök és pótoljuk úgy, hogy az alsó sorban levő felesen falazott mézet is a készlethez tudjuk be; de csak úgy, ha a két keret sor közti hézag oly csekély, melyen a méhek akadálytalanul közlekedhetnek. Ha oly szükiben vagyunk a falazott méznek, hogy a fiasítás most történt kibuvása miatt részben üres felső sorban levő kereteket nem cserélhetjük ki, azon esetben kevés mézet hordatunk fel velök, mivel ezen hézagokat kipótolják. És ezt annál inkább tehetjük, mert az ily keretek rendszeren mindig a belsők szoktak lenni, hol a falazatlanság kevésbé ártalmas.

Egy első osztályu törzsre számítunk tíz kilónyt, másodra hetet, és a gyengébbekre öt kilónyi mézet, mely készlet a lehetőleg ne legyen elszórtan és alsó sorban, hanem folytatólagosan egymás mellett a felső részen, hogy az esetleges erős téli hideg alkalmával a mézet ne legyenek kénytelenek keresgélni. Ha nem így tesszük, akkor a csomó megbomlik, sőt néha megoszlik s kellő meleget nem fejleszthet a hideg legyőzésére.

A tért a népességhez arányítjuk, hogy ezen berendezéskor a nép lakának kétharmadát lepje. A kitömést most még nem eszközöljük, hanem csakis október végén.

Á.

Vegyes közlemények.

— **Közlönyünk jelen füzete a székesfehérvári méh. kiállítás miatt késett.**

— A deési kiállításra, mely folyó évi október hó 16-án fog megnyilni, ismételten felhívjuk méhésztársaink figyelmét. A székes-fehérvári kiállításon feltűnően sok méhész nem jelent meg. Olyanok is maradtak távol és számosan, kik a hozzájárulás által emelték volna a kiállítás értékét. Különösen a Királyhágón inneni részek méhészeit láttuk tulságosan gyéren ott. A deési kiállításra az ország minden részéből tömegesen érkeznek bejelentések. Kivánatos, de az erdélyrészi méhészet érdekében szükséges is, hogy hazarészünk méhészei közül se maradjon el senki. A bejelentési határidő csak szeptember 15-ig tart, a bejelentett kiállítási tárgyak október 1-ig küldendők Deésre.

— Közlönyünk zárta előtt vesszük az érdekes tudósítást, hogy a deési kiállításon meg fog jelenni Grand Miklós m. felügyelő; oda van rendelve Ábend András m. vándortanító, s még más vándortanítók is jelen lesznek. A délmagyarországi és erdélyrészi m.-egylet is képviselve lesz. Egyletünk részéről Bodor László alelnök, Szentgyörgyi Lajos titkár, Álbú József ig. alelnök és még számosan jelennek meg Deésen. A délmagyarországi egylet, mely a székes-fehérvári kiállításról kimaradt, nem csak képviselőt küld, hanem tömeges kiállítói által is emelni fogja a kiállítás díszét.

— Ábend András, méh. vándortanító utazási programja szeptember órá: Szeptember 5-én Dánoson, 6-án Szász.-Szt.-Lászlón, 8-án Keresden, 9-én Segesvártt, 10-én Héjasfalva vasuti állomáson, 12-én Fehéregyházán, 13-án Szász-Kézden, 14-én Szász-Kereszturon, 15-én Szász-Budán, 16-án Rádoson, 17-én Sövénysegen, 18-án Köhalomban, 19-én Erzsébetvároson, 20-án Eczel 186. sz. pályáórnél, 21-én Somogyomban, 22-én Medgyesen, 23-án Kis-Kapus vasuti állomáson, 24-én Hosszu-Aszón és 25—26-án Balázsfalván. Nagy-Enyed, 1887. évi aug. hó 31-én, Ábend András méhészeti vándortanító.

— A rézéleg homeopathikus adagban. E tárgy felett keletkezett egy kis disputa a székesfehérvári kiállítás alkalmával, mire az Álbú József által kiállított Rietsche-féle sejtközfal prés adott okot. E prést a juri igen kitönőnek találta s a szakértők egyhangu véleménye az, hogy semmivel sem áll hátrább, mint a Rietsche eredeti készítménye, míg másfelől nagy előnye az, hogy aránytalanul olcsóbb, mint az eredeti és vékonyabb leme-

mezeket lehet készíteni vele. Azt már tudják olvasóink, hogy Álbu az sejtközfal-prése bronz éremmel lett kitüntetve. Sokkal becsesebb lehet azonban Albura nézve ennél, a szakértő méhészközönség részéről nyilvánult egyhangú elismerés, hogy gyártmánya által megkönnyé- bitette a méhészeknek ez igen fontos, mondhatjuk nélkülözhetlen esz- köz megszerezhetését, míg másfelől elérte ama másik czélt is, — melyet soha sem szabad szem elől téveszteniünk — hogy e méhészeti szük- ségletekért nem vándorol külföldre pénzünk. Egyik jeles és ösmert ter- mészettudósunk (ugyan nem vegyész) vetette föl a kérdést, hogy vaj- jon a nemes ércfelülettel be nem vont vörös réz lemezeken sajtolt sejt- közfal nem ártalmas-e a méheknek, a rézéleg (Grünspan) miatt, mely a felületről a viaszba tapad? E fontos kérdés természetesen meglepte a kér- dezetteket, kik közül a vegytanból egyik sem tett szigorlatot, így a fe- leletet is a kérdőnek magának kellett megadni, ki tudományos ösmereteire appellálva, oda nyilatkozott, hogy hát bizony a nemes érczczel be nem vont rézfelületről annyi rézéleg tapad minden viaszlapra, a mennyi a mé- heknek ártalmára lehet. Miután Álbu kitünő eszközeit mi is ajánlottuk méhészközbarátainknak — s tényleg 50 darab már forgalomban is van, — nem késtünk felkérni egyletünk egyik szakértő tagját, hogy adjon e kér- désben véleményt, mire vettük a következő sorokat:

„A hozzám küldött két darab vörösréz lemez-(sejtközfal-prés) meg- mérve, 8 dekagramm súlyúnak találtam. E vörös réz mennyiség rézéleggé változtatás esetén körülbelül 8.16 dekagramm éleget adna. Könnyebb szá- mitás okából, ha fractióktól eltekintünk, s az éleget a réz súlyával egyen- lőnek vesszük, s ha tekintjük, hogy egy pár ilyen lemeznek rendes kezelés mellett, 1000 év nem elégséges az élegülésre; ha tekintjük továbbá, hogy ez eszközzel körülbelül két millió viaszlemezre kellene nyomni, hogy tel- jesen elkopják; (nem hogy élegüljen) ha a kopási százalékot csupa réz- élegnek is vesszük: egyes viaszlemezre nem jut több éleg, mint egy centi- grammnak 2500-ad része, a mi oly csekélység, hogy nincs reagentia, mi- vel azt képesek volnánk kimutatni.

Igy hát a budapesti tudósok teljesen megnyughatnak a felett, hogy az Álbu sejtközfal-présével készített műsejtek mellett a méhek kitünő egészségségnek örvendhetnek.

— A német és osztrák-magyar méhészek XXXII ik vándorgyűlését idei szeptember 13—15-én fogja megtartani. Így hirdeti ezt a „Schwei- gerische Bienen Zeitung“. Mi csak örvendhetünk azon, ha a német atyafiak vándorgyűléseznek s Magyarország méhészei is örülnek, ha részt vehetnek abban; de tiltakozunk az „osztrák-magyar méhészek“ elnevezés ellen. A Troppauban tartott XXXI ik vándorgyűlés alkalmával készített és egyletünknek is megküldött alapszabályokban is benne van

ez elnevezés. Akkor is tiltakoztunk ellene, s határozottan kifejezte egyletünk, hogy csak abban az esetben járul a tervezethez, ha tetszik a németnek Magyarország önállóságát az elnevezésben is respektálni. Felhívjuk e körülményre a m. felügyelő ur figyelmét, hogy hivatalos kérdést intéz a „Deutscher und österr-ungar. Bienenzüchter Versammlung“ elnökségéhez, hogy hajlandó-e e hibás elnevezést kiigazítani?

— A méz-eczet. Egyletünk alelnöke által a székesfehérvári kiállításra küldött méz-eczetjét ezüst éremre méltatta a juri. A kiállított eczet Közlönyünk 1886. 1887. évi folyamaiban leírt Pasteur-féle eljárás szerint volt előállítva, s a szerint készül jelenleg a köztelken nagyobb mennyiségű eczet, melyet egyletünk eladásra szánt. A méz jobb értékesítésének okából tett eme első sikerült kísérlet kézzelfogható bizonyíték arra, hogy a méhészetben nincs okunk tartani a tultermeléstől, a kívánt árat mindig megszerezhetjük kevés fáradság és költséggel.

— Mennyi méz szükséges egy gramm viasz előállításához? E kérdéssel értekezik Gravenhorst az „Ill. B. Z.“ 9-ik füzetében. Több érdekes kísérletet ír le, melyeknek eredménye szerint 1 gramm viasz előállítására 6.3. gramm mézet használnak fel a méhek.

— A hangyák ellen. Egy veterán méhésztől vettük az értesítést, hogy méhesében, a hangyák által látogatott helyekre néhány paradicsom alma (*Lycopersicum esculentum*) levelet tett, melynek szagja a hangyákat elűzte. Értesítése szerint még eddig minden esetben sikeresen használta a paradicsom alma levelét a hangyák ellen.

— Német alaposág. Az „Ill. B. Z.“ legutóbbi füzetében van közölve a lipcsei legfőbb (közigazgatási) bíróságnak ama kijelentése, hogy senkinek sem szabad a szomszédhoz oly közelségben tartani méhet, honnan a raj a szomszédba átmehet (!) Általában véve joga van — úgy szól az ítélet — minden birtokosnak megtiltani, hogy az ő birtokára egyetlen méh se menjen, úgy, a mint megkívánhatja, hogy a szomszéd, a kémény-füst átcsapódásától megkímélje, de ezáltal oda mérsékli mégis a bíróság felperes követelését, hogy alperes a méhek tömeges átbocsájtásától tiltatik el. Groverherst hogy e tilalmat át ne hágja, méhészetét költöztette el.

Szerkesztő üzenetei.

Székesfehérvárra. — „Süsd ki, de ne löjji“ című közlemény szerzőjének. Félre tettük. Nem azért, mintha nem osztanánk véleményét e kérdésben; nem azért, mintha az emberi gyarlságoknak ama non plus ultrája meg ne érdemelné a nyilvánosság elé állítását, — de szem előtt tartva közös célunkat, s hogy a pusztán személyi kérdések tárgyalása annak hátrányára van, a különben szellemesen írt sorokat nem adhattuk ki. A többire nézve becses ígérétenek beváltását várjuk.

Sz. P. urnak — Németh-Urögh. A megrendelés eltévedt, e miatt késett a lap. Utnak indítottuk az első szám hijával, minthogy az teljesen kifogyott.

Sz. S. urnak — Hosszu-aszó. A beküldött mustraméz kitünő minőségű. Magán levelet küldtünk.

K. J. ur — Nagy-Szeben. A mézeczetet egyletünk októberben hozza forgalomba. Megrendelési hely: a m. egyl. elnöksége és Hirschfeld József vegyes kereskedése.

A szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Felügyelő bizottság: **Álbu József, Csiki J. József, Fodor Gyula, id. Hutter Samu, dr. Kőmives Gerő és Szentgyörgyi Lajos.**

Ny. a M. Polgár nyomd. Kolozsvártt.

